

Узагальнення судової практики щодо застосування Лугинським районним судом Житомирської області норм глав 1-4 розділу III Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду та вирішення адміністративних справ у 2013 році

На виконання завдання Житомирського апеляційного адміністративного суду (лист від 20.02.2014р.) вивчено та узагальнено практику застосування Лугинським районним судом Житомирської області норм глав 1-4 розділу III Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду та вирішення адміністративних справ у 2013 році.

Главами 1-4 розділу III Кодексу адміністративного судочинства України передбачено порядок розгляду адміністративних справ у суді першої інстанції до прийняття постанови, тобто процедуру постановлення адміністративним судом першої інстанції на стадіях відкриття провадження в адміністративній справі, підготовчого провадження, судового розгляду наступних судових рішень: ухвал про залишення позовної заяви без руху та її повернення, відмову у відкритті провадження у справі, забезпечення адміністративного позову, залишення позовної заяви без розгляду, зупинення провадження у справі, закриття провадження у справі.

Відповідно, зазначені ухвали, постановлені при розгляді адміністративних справ у 2013 році, і були об'єктом даного дослідження з метою виявлення проблем та найбільш характерних помилок, що виникають у застосуванні Лугинським районним судом Житомирської області процесуального закону.

Впродовж 2013 року на розгляді Лугинського районного суду Житомирської області перебувало **98** адміністративних справ¹, у тому числі надійшло у звітному періоді 67 справ, з них розглянуто 93 справи, залишок нерозглянутих на кінець року становив 5 справ.

Із загальної кількості справ, що перебували на розгляді, у 33 справах постановлено ухвали про повернення адміністративного позову, у 5 справах постановлено ухвали про залишення позовної заяви без розгляду на підстав ч.1 ст.100 КАС України.

¹ В даному випадку не рахуються адміністративні справи (3312), які розглядались за поданням чи заявою про зміну способу і порядку виконання судового рішення, поновлення строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання тощо, де судом постановлялись ухвали на стадії виконання судового рішення.

Протягом звітного періоду розглянуто 88 адміністративних справ, з них із прийняттям постанови у 74 справах (в тому числі у 64 справах із задоволенням позову), у 2 справах закрито провадження, у 11 – залишено заяву без розгляду.

У розрізі категорій адміністративні справи, що були розглянуті у 2013 році, виглядають наступним чином:

- 15 справ про оскарження рішень, дій та бездіяльності органів державної виконавчої служби;

- 23 справи зі спорів щодо дорожнього руху;

- 1 справа щодо розпорядження землями держави (територіальних громад), передача таких земельних ділянок у власність і користування громадянам та юридичним особам;

- 48 справ щодо соціального захисту громадян;

- 1 справа щодо прийняття громадян на публічну службу.

Ухвали про повернення позовної заяви постановлено Лугинським районним судом у 33 адміністративних справах, зокрема з підстав:

- неусунення позивачем недоліків позовної заяви, яку було залишено без руху (п.1 ч.3 ст.108 КАС України) у 22 справах;

- відкликання адміністративного позову позивачем до відкриття провадження у адміністративній справі (п.2 ч.3 ст.108 КАС України) у 6 справах;

- непідсудності справи цьому адміністративному суду (п.6 ч.3 ст.108 КАС України) у 5 справах.

Прикладом повернення позовної заяви на підставі п.1 ч.3 ст.108 КАС України є справа №281/507/13-а, зокрема позивач М. звернувся в суд із адміністративним позовом до відділу примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби ГУЮ у Житомирській області, третя особа на боці відповідача - УПСЗН Лугинської райдержадміністрації, про визнання бездіяльності та рішення старшого державного виконавця відділу примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби ГУЮ у Житомирській області Пилипенко О.С. протиправними та зобов'язання до вчинення дій.

Під час вирішення питання про відкриття провадження по справі було встановлено, що позовна заява не відповідає вимогам ст. 181 КАС України, а саме: не є належним відповідачем у справі відділ примусового виконання рішень управління ДВС Головного управління юстиції у Житомирській області, оскільки названий суб'єкт є лише структурним підрозділом, який не визначений Законом України "Про державну виконавчу службу", як самостійний орган державної виконавчої служби.

Позовну заяву було залишено без руху до виправлення зазначених недоліків, проте позивач у встановлений строк вказані недоліки не усунув, у зв'язку з чим позовну заяву повернуто ухвалою від 27.06.2013 року.

Аналогічним прикладом є справи №281/520/13-а, 281/54/13-а.

Прикладом повернення позовної заяви у зв'язку із відкликанням її позивачем є справа №281/501/13-а, де позивач Г. звернувся в суд із адміністративним позовом до відділу примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби ГУЮ у Житомирській області про визнання бездіяльності та рішення державного виконавця відділу примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби ГУЮ у Житомирській області Пилипенко О.С. протиправними та зобов'язання до вчинення дій. 06.06.2013 року була винесена ухвала про залишення позовної заяви без руху. 27.06.2013 року від позивача надійшла заява про відкликання позовної заяви. Оскільки, до відкриття провадження по справі позивач відкликав позовну заяву, то суд повернув позовну заяву ухвалою від 27.06.2013 року.

Такими ж прикладами є справи №281/505/13-а, 281/502/13-а.

Прикладом повернення позовної заяви у зв'язку із непідсудністю є справа №281/233/13-а, де позивач Б. звернувся до суду з адміністративним позовом до Луганської МДП Житомирської обласної державної податкової служби про зобов'язання ДП у Луганському районі розглянути його заяви, визнати незаконним рішення відповідача та зобов'язати відповідача поставити Б. на облік як платника податку за користування земельними ділянками.

При вирішенні питання про відкриття провадження в адміністративній справі, було встановлено, що адміністративний позов поданий позивачем з порушенням правил предметної підсудності адміністративних справ та підлягає поверненню, оскільки ДПС України входить до системи органів виконавчої

влади, а тому справа згідно ч.2 ст.18 КАС України підсудна Житомирському окружному адміністративному суду.

Ухвалою від 05.04.2013 року позовну заяву повернуто на підставі п.6 ч.3 ст.108 КАС України.

Аналогічними прикладами є справи №281/92/13-а, 281/55/13-а.

Ухвали про залишення позовної заяви без розгляду постановлено судом у 16 справах, з них:

- у 5 справах у зв'язку із пропусченням встановленого законом строку звернення до адміністративного суду (ч.1 ст.100 КАС України);
- у 5 справах у зв'язку із надходженням від позивача клопотання про відкликання позовної заяви (п.5 ч.1 ст.155 КАС України);
- у 6 справах у зв'язку із відкриттям провадження за позовною заявою, яка не відповідає вимогам ст.106 КАС України та не усуненням позивачем недоліків у встановлений строк (п.7 ч.1 ст. 155 КАС України)

Прикладом залишення позовної заяви без розгляду у зв'язку із пропусченням встановленого законом строку звернення до адміністративного суду є справа № **612/1055/12**, де 29.12.2012 року позивач Н. подав позов до суду до УПФУ в Лугинському районі про скасування постанови ЖОУ № 200655 від 10.12.2012 року про накладення адміністративного стягнення, тобто з пропуском десятиденного строку, передбаченого ст. 289 КУпАП.

Виходячи із ч. 1 ст. 99 КАС України, ст. 289 КУпАП суд, незнайшовши підстав для визнання причин пропуску строку звернення до адміністративного суду поважними, залишив позовну заяву без розгляду на підставі ч. 1 ст. 100 КАС України (ухвала від 02.01.2013 року).

Таки ж прикладами є справи № **281/14/13- а** , №**281/27/13-а**, **281/90/13-а**.

Як приклад залишення позовної заяви без розгляду з підстав її відкликання можна навести справу №**281/292/13-а**, де позивач С. 12.04.2013 року звернувся до суду з позовом до управління праці та соціального захисту населення Лугинської райдержадміністрації про визнання дій відповідача неправомірними та зобов'язання провести перерахунок та виплату коштів, передбачених ст.ст.37,48 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи".

14.05.2013 р. позивач подав до суду заяву, в якій просив залишити зазначений позов без розгляду.

Ухвалою від 14.05.2013 року позовну заяву залишено без розгляду на підставі п.5 ч.1 ст.155 КАС України.

Аналогічними прикладами є справи №281/29/13-а, №281/21/13-а, №281/12/13-а.

Прикладом залишення позовної заяви без розгляду на підставі п.7 ч.1 ст.157 КАС України є справа № 2а/0612/10382/11, де позивач М. звернувся до суду із позовом, про визнання неправомірними дій управління Пенсійного фонду України в Лугинському районі щодо не нарахування та не виплати їй коштів, передбачених ст. 51 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи".

Ухвалою суду від 26.07.2012 року по справі було відкрите скорочене провадження.

Під час судового розгляду було встановлено, що провадження в адміністративній справі було відкрито за позовною заявою, яка не відповідає вимогам ст. 106 КАС України, а саме: позивачкою до позовної заяви не додано документ, який підтверджує що позивачка є потерпілою 3 категорії від Чорнобильської катастрофи.

Згідно ч. 1 ст. 108 КАС України, зазначена позовна заява ухвалою від 08.01.2013 року залишена без руху, проте позивач у встановлений строк вказані недоліки ну усунув, у зв'язку з чим ухвалою від 23.01.2013 року позовну заяву залишено без розгляду.

Аналогічними прикладами є справи №2а/0612/8024/11, №2а/0612/9037/11, №2а/0612/10432/11.

Ухвали про закриття провадження у справі постановлено у 2 справах, а саме у справі № 612/917/12 у зв'язку із відмовою позивачем від позову на підставі п. 2 ч. 1 ст. 157 КАС України та у справі №612/762/12.

За результатами апеляційного перегляду у 2013 році скасовано 2 ухвали Лугинського районного суду Житомирської області, в тому числі про зупинення провадження у справі (справа №612/847/12) та про залишення позовної заяви без розгляду на підстав ч.1 ст.100 КАС України (справа №281/34/13-а).

Так, у справі №612/847/12 ухвалою Луганського районного суду від 22.11.2012 року зупинено на підставі п.3 ч.1 ст.156 КАС України провадження у справі за позовом С. до управління Пенсійного фонду України в Луганському районі, Луганського районного центру зайнятості Житомирської області про визнання дій відповідачів протиправними та зобов'язання вчинити дії до розгляду Вищим адміністративним судом України справи 2а/0612/4666/11 за позовом С. до Луганського РЦЗ про визнання бездіяльності протиправною.

Переглянувши дану ухвалу, суд апеляційної інстанції з висновком суду першої інстанції не погодився, звернувши увагу, що постановою Житомирського апеляційного адміністративного суду від 29 березня 2012 року по справі №2а/0612/4666/11 скасовано постанову Луганського районного суду від 16 вересня 2011 року. Позовні вимоги С. задоволено. Визнано дії Луганського районного центру зайнятості Житомирської області щодо відмови у видачі направлення до Пенсійного фонду України в Луганському районі протиправними. Зобов'язано Луганський районний центр зайнятості Житомирської області видати С. направлення до Пенсійного фонду України в Луганському районі про достроковий вихід на пенсію у відповідності до ст.55 Закону України " Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" та ст.26 Закону України "Про зайнятість населення". Дана постанова відповідно до ст.ст. 254, 255 КАС України набрала законної сили, а тому є обов'язковою та підлягає виконанню.

За таких обставин судова колегія вважала, що підстав для зупинення провадження у даній справі до вирішення Вищим адміністративним судом справи №2а/0612/4666 за позовом С. до Луганського РЦЗ про визнання бездіяльності протиправною, не було.

Причиною скасування ухвали Луганського районного суду від 17.01.2013 року про залишення позовної заяви без розгляду у справі №281/34/13-а був помилковий висновок суду про відсутність підстав для визнання причин пропуску строку звернення до адміністративного суду поважними.

Зокрема, судом не було враховано, що копію оскаржуваної постанови позивач отримав 17.12.2012 року та 26.12.2012 року звернувся до суду з адміністративним позовом, який ухвалою Луганського районного суду Житомирської області від 02.01.2013 року залишено без розгляду. Зазначену ухвалу позивач отримав 10.01.2013 року та повторно звернувся до суду з адміністративним позовом 14.01.2013 року з клопотанням про поновлення пропущеного строку.

Колегія суддів апеляційної інстанції прийшла до висновку, що зазначені позивачем в клопотанні про поновлення строку на оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення обставини є поважними причинами для поновлення пропущеного строку звернення до адміністративного суду.

За результатами проведеного узагальнення слід відзначити, що Лугинським районним судом Житомирської області в основному правильно застосовувались положення глав 1-4 розділу III КАС України під час розгляду та вирішення адміністративних справ у 2013 році, особливих проблем не виникало, про що свідчать і поодинокі випадки скасування ухвал суду першої інстанції.

Водночас для формування єдиної судової практики застосування норм глав 1-4 розділу III Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду та вирішення адміністративних справ корисним та доцільним буде проведення апеляційним адміністративним судом семінару з питань застосування зазначених норм процесуального права на підставі результатів проведеного узагальнення.

Голова суду



К.Г.Бичківська